



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.314/2021/5. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Szigeti Zoltán ügyvéd

(Cím6)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó1

(Cím3)

Az alperes beavatkozójának képviselője:

Dr. Sarkadi Julianna Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Sarkadi Julianna ügyvéd)

A per tárgya: személyiségi jogsértés megállapítása és sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.708/2020/15/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 6.P.24.393/2016/109.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes hozzátartozóját 2014. április 15-én vették fel az alperes sebészeti osztályára más intézményben végzett gasztroszkópia által igazolt, konzervatív kezelésre nem gyógyuló óriás gyomorfekély műtéti kezelése érdekében.

[2] A 2014. április 16-án az alperes intézményben végzett műtét során a gyomor alsó kétharmadát eltávolították. Április 21-én a műtéti seb savózása, részleges sebszétválás miatt újabb műtétet végeztek.

[3] A felperes hozzátartozóját az intenzív osztályról 2014. április 28-án stabil állapotban visszahelyezték a sebészeti osztályra, ahol egyebek mellett gyógyszeres kezelést alkalmaztak, és többirányú vizsgálatokat végeztek.

[4] A felperes hozzátartozója 2014. május 3-tól többször hányt, lázas lett, a folyamatos epés váladékozás miatt május 12-én ismételt műtétet végeztek, amelynek során kiterjedt összenövéseket találtak, amelyeket szétválasztani nem tudtak. Ezt követően a beteget 2014. május 16-ig intenzív osztályon ápolták, gyógyszeres kezelést alkalmaztak.

[5] A felperes hozzátartozója 2014. május 17-én fájdalomra panaszkodott, május 22-én mellkasi panaszai voltak, május 24-én légzése nehezítetté vált, majd május 30-án légzése és keringése leállt, újraélesztése sikertelen volt, elhalálozott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a családban éléshez fűződő személyiségi jogát, erre tekintettel 6.000.000 forint és járulékai sérelemdíj megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Keresetéhez csatolta a közjegyzői eljárásban készített szakértői véleményt.

[7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az elvárható gondossággal járt el a felperes hozzátartozójának egészségügyi ellátása során.

[8] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azáltal, hogy a felperes hozzátartozójának 2014. április 28. és május 12. között nyújtott egészségügyi ellátás során nem az elvárható gondossággal járt el, megsértette a felperes családban éléshez fűződő személyiségi jogát, és kötelezte őt 1.000.000 forint és járulékai sérelemdíj megfizetésére. A keresetet ezt meghaladóan elutasította.

[10] Az elsőfokú bíróság a felróhatóság vizsgálatánál a közjegyzői nemperes eljárásban készített igazságügyi szakértői véleményből indult ki. Ennek alapján az elsődleges műtéttel kapcsolatban azt állapította meg, hogy a felállított diagnózis és a műtét választása megfelelő volt, annak során maradéktalanul betartották a szakmai szabályokat, sérült azonban a dokumentációs kötelezettség, mivel nem szerepelt az iratok között az endoszkópos lelet és a műtéti leírás sem volt kellően részletes.

[11] Az elsőfokú bíróság a részletes szakértői bizonyítás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 2014. április 28. és május 12. közötti kezeléssel kapcsolatban észlelhető dokumentációs hiányosságok nem tették lehetővé az elvárható gondosság szakértő által történő igazolását. Rámutatott arra, hogy a dekurzus hiánya és a boncjegyzőkönyv hiányosságai miatt nem volt kizárható annak elvi lehetősége, hogy egy korábbi (május 12. előtt elvégzett) műtét esetén – még a szétválaszthatatlan összenövések kialakulása előtt – egy esetlegesen fennálló varratelégtelenséget el tudtak volna sebészetileg látni, amely nem kizárható módon a felperes hozzátartozójának túlélési esélyét növelhette volna. Ennek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperes nem tudta magát kimenteni a felelősség alól.

[12] Kifejtette, hogy bár a szakértői testület azon megállapítása, amely szerint egy esetlegesen 2014. május 12. előtt elvégzett műtét a beteg életkilátásait érdemben nem befolyásolta volna, elutasító ítéletet eredményezhetett volna, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy ezen állítását a szakértő nem indokolta meg, és a rendelkezésre álló további szakvéleményekből az következik, hogy ez az állítás a gyakorló orvosok tapasztalatán alapult, amely azonban a jelen esetben hiányzó orvosi dekurzusok miatt nem volt bizonyítható.

[13] Kiemelte, hogy az alperes felelősségét nem önmagában a dokumentációs hiányosság alapozta meg, hanem az a körülmény, hogy a dokumentációs hiányosság miatt nem tudta az elvárható gondosságnak megfelelő eljárását bizonyítani és ezáltal magát a felelősség alól kimenteni.

[14] Megítélése szerint a dokumentációs hiányosság miatt nem zárható ki annak az elvi lehetősége, hogy egy korábban elvégzett műtét során egy esetlegesen fennálló varratelégtelenséget el tudtak volna látni sebészi úton, amely nem kizárható, de nem is alátámasztható módon elkerülhetővé tette volna a túlélési esély elvesztését. A szakértői vélemény alapján az esély mértékét igen csekélynek, de reálisnak értékelte.

[15] Rámutatott arra, hogy jelen esetben csak igen kismértékű esély elvételéért lehetett megállapítani az alperes felelősségét, ezért megítélése szerint a kártérítési felelősség túlzott kiterjesztését eredményezte volna az, ha a bíróság ugyanolyan mértékben marasztalta volna az alperest, mintha a mulasztás hiányában szinte bizonyosan bekövetkező gyógyulás esélyét vette volna el. Valamennyi körülmény mellett a jogsértés súlyát és a felróhatóság mértékét is mérlegelve 1.000.000 forint és kamata sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest.

[16] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és – egyebek mellett – a felperest megillető sérelemdíj tőkeösszegét 2.000.000 forintra felemelte.

[17] Indokolásában utalt arra a következetes bírói gyakorlatra, amely szerint önmagában a dokumentáció terén megvalósuló felróható magatartás nem teszi lehetővé az alperest terhelő kártérítési felelősség megállapítását, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 136. §-ában előírt dokumentációs kötelezettség megsértése önmagában nem minősül a kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásnak, de annak eljárásjogi jogkövetkezményeként a bizonyítási teher szabályának megfelelően a felróhatóság kapcsán lényeges tény bizonyítatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni.

[18] Megítélése szerint a véleményezésben résztvevő szakértők egyetértettek abban, hogy 2014. április 28-át követően a beteg hasi státuszát illetően a dokumentációban nem volt felelhető érdemi bejegyzés a második reoperációt megelőző 6 napban, 2014. május 6-tól május 12-ig pedig semmilyen bejegyzés erre vonatkozóan nem volt található, holott annak a műtét szükségességének megítélése szempontjából nagy jelentősége lett volna. A másodfokú bíróság a jogi megítélés szempontjából annak tulajdonított jelentőséget, hogy nem volt írásos

nyoma a beteg hasi státusza napi többszöri ellenőrzésének, ezért nem fogadta el valós ténynek, hogy az alperes a felperes hozzátartozójának hasi státuszát 2014. április 28. és május 12. között ténylegesen vizsgálta. Ezt pedig úgy értékelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani az elvárható gondossággal történt eljárását és mulasztásának hiányát.

[19] A másodfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy az alperesnek ez a felróható magatartása okozati összefüggésbe hozható-e a beteg halálával. A szakértő véleménye alapján úgy foglalt állást, hogy amennyiben az alperes a napi többszöri rendszerességgel végzett vizsgálatnál azt észlelte, hogy a betegnél növekszik a váladék mennyisége, kiterjedtebb a fájdalom, azaz romló tendenciát tapasztalt az állapotában, akkor javasolt lett volna a sebészi megoldás. Megítélése szerint a romló tendencia műtéti megoldást indokolt volna valamikor a 2014. április 28. és május 12. közötti időszakban, az esetleges reoperáció érdemi és releváns esélyt adhatott volna a felperes hozzátartozójának gyógyulására. Hangsúlyozta, hogy éppen a dokumentációs hiányosság miatt nem volt rekonstruálható az a mérlegelési folyamat, ami az alkalmazott konzervatív kezelés, illetőleg a műtét szükségessége közötti választás tekintetében zajlott.

[20] Kifejtette azt is, hogy a boncjegyzőkönyv megállapításai sem vezethettek az alperes mentesüléséhez, mivel az is hiányos volt, ugyanis nem jelölte meg az epecsorgás forrását, ezért utólag már nem lehetett rekonstruálni, hogy lett volna-e egyéb lehetőség a műtéten és a konzervatív kezelésen kívül. H.L. szakreferens véleménye alapján leszögezte: a beteg alapbetegségére, az életkorára és a szövődményes gyógyulásra figyelemmel nagy valószínűséggel nem volt olyan beavatkozás, ami biztosan megelőzte volna a halálos kimenetelt, ugyanakkor a dokumentáció hiányossága miatt nem zárható ki, hogy az alperes olyan adatokhoz juthatott volna, ami a 2014. április 28. utáni időszakban a műtétet szükségessé tette volna, és ami reális esélyt biztosított volna a felperes hozzátartozójának a túlélésre.

[21] Fentiek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes 2014. április 28. és május 12. között nem tudta bizonyítani az elvárható gondos eljárását, ezáltal nem tudta kimenteni magát a felelősség alól.

[22] Kúriai határozatokon keresztül a másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a gyógyulási esély csökkenését, elvesztését nem az okozatosság, hanem a felróhatóság körében kell értékelni, és nem tehető olyan általános érvényű megállapítás sem, hogy a gyógyulási esély elvesztésén vagy csökkenésén alapuló felelősség esetén a károsult csak a maradandó egészségkárosodás számbavételénél alacsonyabb mértékű nem vagyoni kártérítésre lehet jogosult. Hangsúlyozta: adott esetben annak van jelentősége, hogy az alperes a dokumentációs hiányosság miatt elzárta magát annak bizonyításától, hogy a beteg ellátása során gondosan járt el, illetőleg a beteg halála mindenképpen bekövetkezett volna, mulasztása nem áll okozati összefüggésben a bekövetkezett kárral. Kiemelte, hogy a kártérítési kötelezettség terjedelmére nem lehet kihatása annak, hogy a felelősség a gyógyulási esély elvesztésén, csökkenésén úgy alapul, hogy ahhoz kötődően az egészségkárosodás – az adott esetben a felperes férjének a halála – bekövetkezett. Álláspontja szerint adott esetben a sérelemdíjat nem önmagában a gyógyulási esély elvesztése, csökkenése alapozta meg, hanem az a személyiségi jogsértés, ami a hozzátartozó halálával bekövetkezett.

[23] A másodfokú bíróság fentiek alapján az irányadó bírói gyakorlatra, az elszenvedett nem vagyoni sérelem súlyosságára, valamint a káresemény idején fennálló ár- és értékviszonyokra figyelemmel a felperest megillető sérelemdíj tőkeösszegét 2.000.000 forintra emelte fel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[24] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a sérelemdíj összegének 1.000.000 forintba történő leszállítását, azaz utóbbi kérelme vonatkozásában tartalmilag az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[25] Megsértett jogszabályhelyként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1) bekezdését, az Eütv.77. § (3) bekezdését és 129. § (2) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 221. §-át, továbbá 253. § (2) bekezdését jelölte meg.

[26] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből nem lehet következtetni arra, hogy a bíróság a kártérítési felelősségét mely felróható magatartások miatt állapította meg, mely magatartásával vagy mulasztásával sértette meg az elvárható gondosságot és a felperes családban éléshez fűződő személyiségi jogát. Állította, hogy ennek nem az ítélet indokolásából kell kiderülnie, ez az ítélezési gyakorlattal nem áll összhangban. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet rendelkező része és indokolása egymással ellentétes, amely ellentét a másodfokú ítéletben is fennmaradt.

[27] Ellentmondásosnak találta a jogerős ítélet indokolását, érvelése szerint ugyanis az orvosszakértői bizonyítás eredményéből a felelősségének hiánya következett volna. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság ítélete nem áll összhangban a perbeli szakvélemények tartalmával. Hangsúlyozta, hogy a szakértői vélemény szerint egy esetlegesen 2014. május 12. előtt elvégzett műtét a beteg életkilátásait érdemben nem befolyásolhatta volna.

[28] A szakértői vélemény alapján utalt arra is, hogy a dokumentációs hiányosságok a 2014. május 12-én végrehajtott reoperáció időpontjának eldöntésében nem játszottak szerepet. Kiemelte, hogy a dokumentációs kötelezettség megsértése önmagában nem minősült kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásnak.

[29] Hangsúlyozta, hogy az általa választott konzervatív kezelési mód is elfogadható, a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak megfelelő kezelési mód volt.

[30] Állította, hogy a teljes családban éléshez való jog tartalmát az eljáró bíróságok tévesen értelmezték, az nem sérthető meg önmagában a dokumentációs kötelezettség megszegésével. Hivatkozott arra, hogy jelen ügyben a terhére a szakértők nem állapítottak meg olyan dokumentációs hiányosságot, amely a 2014. május 12-i műtét időpontjának orvosszakértői megítélését befolyásolta volna, továbbá nem volt megállapítható az okozati összefüggés a felperes hozzátartozójának a halála és az egészségügyi intézmény ellátása között.

[31] Érvelése szerint a bírói gyakorlat a reális esély elvesztését tekinti kárnak, az elenyészőt nem. Nem tartotta megalapozottnak a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy az egészségügyi intézmény felróható, károkozó magatartásával nem a végkifejlet, hanem az annak elkerülésére vonatkozó esély áll okozati összefüggésben. Álláspontja szerint a másodfokú ítélet indokolásában nem találhatók meg azok a szakértői megállapítások, amelyek ezen álláspontot hitelt érdemlően alátámasztanak. Megítélése szerint ezzel ellentétes szakértői megállapítások állnak rendelkezésre.

[32] A sérelemdíj összegszerűségével kapcsolatban állította, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolása nem támasztja alá azt, így a sérelemdíj mértéke nem felel meg a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írtaknak. Utalt arra, hogy a felperes nem bizonyította a 2.000.000 forintban megjelölt igényét.

[33] Véleménye szerint a felperes hozzátartozójának az ellátástól függetlenül fennálló sorsszerű megbetegedéseit a másodfokú bíróság sem a jogalap, sem az összepszerűség körében nem értékelte megfelelően.

[34] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[35] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító a felülvizsgálati eljárásban érdemi nyilatkozatot nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[37] A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének és 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.

[38] A Kúria a régi Pp. 272. § (2) bekezdése szerint eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet az alperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

[39] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítéletében nem állapította meg, pontosan mely magatartásával sértette meg a felperes személyiségi jogát.

[40] Az alperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező részében megfelelően jelölte meg az alperes jogsértő magatartását, és állapította meg a jogsértés tényét. A jogsértő magatartás ennél részletesebb leírása nem a rendelkező részre, hanem az indokolásra tartozik. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki indokolásában az alperes jogsértő magatartásának mibenlétét, és azt hogy az mulasztását miért tekintette felróhatóknak. Az elsőfokú bíróság a jogsértéssel érintett, az elvárható gondosságnak meg nem felelő időszakot nevesítette ítélete rendelkező részében, ezzel nem áll ellentmondásban a másodfokú bíróság indokolása, amely a dokumentációs hiányosság releváns időszakát pontosította.

[41] Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a jogerős ítélet indokolásának ellentmondásosságára és ez okból az indokolási kötelezettség megsértésére. A Kúria megítélése szerint – az alperes állításával ellentétben – a másodfokú bíróság a jogalap körében egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokaival. Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban is, a jogerős ítélet indokolásában a fellebbezésben előadottakra tekintettel emelt ki egyes szakértői megállapításokat, amelyek a bizonyítékok elsőfokú bíróság általi okszerű mérlegelését támasztották alá. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság nem sértette meg az indokolási kötelezettségét, nem sérült a régi Pp. 221. § (1) bekezdése.

[42] Az alperes tévesen hivatkozott arra is, hogy a szakvélemények tartalma nem állt összhangban a másodfokú bíróság ítéletével, azok ellentmondásosak. Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat, köztük a szakvéleményeket a maguk összességében értékelték, ellentétben az

alperessel, aki kiragadva és egyoldalúan idézte a szakvéleményből azokat a mondatokat, amelyek véleménye szerint az álláspontját támasztották alá.

[43] A másodfokú bíróság részletesen kifejtette, hogy a véleményezésben résztvevő szakértők egyetértettek abban, hogy 2014. április 28-át követően a beteg hasi státuszát illetően az egészségügyi dokumentációban érdemi bejegyzés nem található, holott annak a műtét megítélése szempontjából igen nagy jelentősége lett volna. Erre tekintettel az egészségügyi dokumentációban írásos érdemi bejegyzés nélkül nem fogadta el valós ténynek azt, hogy az alperes a beteg hasi státuszát ténylegesen vizsgálta az adott időszakban. Ezt pedig a másodfokú bíróság helyesen úgy értékelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az elvárható gondossággal járt el, és mulasztást nem követett el.

[44] Helytálló az alperes hivatkozása, amely szerint a dokumentációs hiányosság önmagában nem alapoz meg személyiségi jogsértést, azonban az eljáró bíróságok nem is erre alapították döntésüket. Az, hogy a bíróságok a dokumentációs hiányosságot értékelték a kimentés körében, nem jelentette azt, hogy más jogalapon bírálták volna el a keresetet, mint amire a felperes hivatkozott. A Kúria hangsúlyozza, hogy az Eütv. 136. § (1) bekezdése szerint a beteg vizsgálatával kapcsolatos adatokat az egészségügyi dokumentáció tartalmazza. Követelmény, hogy a dokumentációt úgy kell vezetni, hogy az a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát, vagyis az elvégzett vizsgálatokat, azok fajtáját, terjedelmét és a vizsgálati eredményeket. 2014. április 28-tól azonban a felperes hozzátartozója hasi státuszának megfelelő állapotát, a konzervatív kezelés indokoltságát és sikerességét az alperes orvosi dokumentációja nem támasztotta alá. Utal arra a Kúria: az alperes a dokumentáció megfelelő vezetésével menthette volna ki magát a felelősség alól azzal, hogy műtét elvégzése nem volt indokolt az adott időszakban. Rámutat a Kúria: lehetséges, hogy ebben az időszakban a konzervatív kezelés is megfelelő volt a betegnél, azonban ezt a dokumentációs hiányosság folytán az alperes nem tudta bizonyítani. Mindezekre tekintettel az alperes nem tudta igazolni, hogy a dokumentációs hiányosságok a 2014. május 12-én végrehajtott reoperáció időpontjának eldöntésében nem játszottak szerepet. Erre tekintettel a Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az adott időszakban hiányos egészségügyi dokumentáció nem volt alkalmas annak bizonyítására, hogy az alperes az Eütv. 77. § (3) bekezdésében írt elvárható gondosságnak megfelelően járt el, ezért az alperes kártérítési felelősség alóli kimentése nem vezetett sikerre.

[45] Helyesen foglaltak állást az eljáró bíróságok a gyógyulási, túlélési esély kérdésében. Ahogy arra a másodfokú bíróság helyesen mutatott rá: a gyógyulási, túlélési esély csökkenését, elvesztését nem az okozatosság, hanem a felróhatóság körében kell értékelni (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.790/2007/3., Kúria Pfv.III.22.388/2016/6.). Ez azt jelenti, hogy ha van orvosi hiba – jelen esetben az adott időszakban történő műtéti ellátás hiánya – az egészségügyi szolgáltató csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a gyógyulásra (Kúria Pfv.III.22.375/2016/6.). Az esély csökkenése, elvesztése csak akkor lehet alapja a kártérítési felelősségnek, ha a károkozó magatartás kifejtésekor reálisan fennállt (Kúria Pfv.III.20.801/2011/3., Pfv.III.22.587/2017/8.). E tekintetben pedig annak volt jelentősége, hogy a reális esély jogi tartalmát abszolút módon meghatározni nem lehet, ennek mércéje nincs, de az adott tényállás mellett a bíróság meghatározhatja azt, hogy mikor veszett el az orvos hibájából olyan esély, amely akár a mértéke, akár a tartalma miatt kártérítési felelősséget keletkeztet (Kúria Pfv.III.20.381/2015/4.).

[46] Az eljáró bíróságok a fentiek figyelembevételével helyesen értékelték az esély mértékét reálisnak. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve helyesen

következtetett arra, hogy a jelen esetben annak volt jelentősége, hogy az alperes a dokumentációs mulasztása miatt elzárta magát annak bizonyításától, hogy a beteg ellátása során gondosan járt el, illetőleg a beteg halála a gondos eljárása mellett is bekövetkezett volna, azaz egy adott időszakban történt műtéti beavatkozás esetén sem lett volna a betegnek reális esélye arra, hogy életben maradjon. Mivel azonban az adott esetben a bizonyítás eredménye éppen azt támasztotta alá, hogy a felperes hozzátartozójának 2014. május 12. előtt elvégzett műtét esetében reális esélye lett volna a túlélésre, a bíróságok helytállóan állapították meg az alperes felróható mulasztása és a felperest ért személyiségi jogsértés közötti okozati összefüggés fennállását.

[47] Az okozati összefüggés vonatkozásában a Kúria a másodfokú bírósággal értett egyet. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy adott esetben a felperes az okozati összefüggés bizonyítása vonatkozásában rá háruló bizonyítási kötelezettségnek megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján igazolta, hogy az alperes által nyújtott ellátással összefüggésben – a varratsétválás miatti második műtétet követően, varratelégtelenség és folyamatos epés váladékozás miatt – vált szükségessé a 2014. május 14-i reoperáció elvégzése. A felperes részéről tehát elegendő volt annak bizonyítása, hogy hozzátartozója halálának oka összefügg az egészségügyi szolgáltató által nyújtott kezeléssel. Ezt követően az alperes a kimentés körében volt köteles bizonyítani azt, hogy a károsodás (halál) okával összefüggő kezelés során az Eütv. 77. § (3) bekezdésében írt módon járt el, azaz betartotta a szakmája szabályait és az elvárható gondosság követelményét, vagy azt, hogy a szakmai szabályszegésének, mulasztásának, illetve az elvárható gondosságnak meg nem felelő eljárásának hiányában sem lett volna reális esély a halálos eredmény elkerülésére.

[48] Egyetértett a Kúria abban is a másodfokú bírósággal, hogy helytelen az az álláspont, amely szerint az alperes felróható, károkozó magatartásával nem a végkifejlet, vagyis a felperes férjének halála, hanem az annak elkerülésére vonatkozó esély áll okozati összefüggésben. Adott esetben az állapítható meg, hogy a beteg halálát ugyan nem közvetlenül, direkt módon az alperes felróható mulasztása okozta, azonban a reoperáció korábbi elvégzése esetén reális, jogi szempontból értékelhető esélye lett volna az életben maradásra, vagyis az alperes mulasztásának hiányában reális esély lett volna a halálhoz vezető okfolyamat megszakítására. Erre tekintettel helytálló a másodfokú bíróság megállapítása, amely szerint a dokumentációs hiányosság miatt nem tudta az alperes azt bizonyítani, hogy a mulasztása nem áll okozati összefüggésben a káros eredménnyel. Ebből következően a gyógyulási, túlélési esély csökkenése, elvétele az alperes teljes felelősségét alapozza meg.

[49] Az alperes megalapozatlanul állította, hogy a teljes családban éléshez való jog tartalmát az eljáró bíróságok tévesen értelmezték, mivel az nem sérthető meg önmagában a dokumentációs kötelezettség megszegésével. Hangsúlyozza a Kúria: a felperes teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga nem közvetlenül az alperes dokumentációs kötelezettségének megsértése folytán sérült, hanem a hozzátartozójának elvesztése miatt. Amennyiben ugyanis az alperes az Eütv. szerinti megfelelő gondossággal járt volna el, lett volna a halálhoz vezető okfolyamatnak olyan része, amellyel megakadályozhatta volna annak bekövetkezését. A dokumentációs hiányosság miatt pedig pontosan az elvárható gondosság nem volt igazolható, és ez alapozta meg az alperes felelősségét.

[50] Fentiekre tekintettel a sérelemdíj iránti igény alapjául – a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésének megfelelően – a hozzátartozó elvesztéséből fakadó személyiségi jogsértés szolgált.

[51] Harmadlagos felülvizsgálati kérelmében az alperes alaptalanul kérte leszállítani a felperes részére a másodfokú bíróság által megítélt sérelemdíj összegét. E körben hivatkozott a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére. A Kúria az alperes régi Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, s ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.).

[52] A másodfokú bíróság az e vonatkozásban rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének [illetve az összecszerűség körében a (3) bekezdésnek] megfelelően mérlegelte, kellő súllyal értékelte, hogy hozzátartozójának halála folytán a felperes olyan hátrányokat szenvedett, amelyek reparációra szorulnak, a felperes a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjnál magasabb összegű kompenzációra tarthatott igényt.

[53] A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a másodfokú bíróság helyesen volt figyelemmel a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében megjelölt szempontokra. Helytállóan vonta a mérlegelési körébe a hasonló ügyekben, hasonló súlyosságú nem vagyoni sérelmet elszenvedettek részére megítélt sérelemdíjak összegének nagyságát, az irányadó bírói gyakorlatot és a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor tévesen tulajdonított jelentőséget az esély mértékének, a sérelemdíjat ugyanis nem önmagában a gyógyulási esély elvesztése, csökkenése alapozza meg, hanem a hozzátartozó halálával bekövetkező személyiségi jogsértés, ahogy arra a másodfokú bíróság helyesen rámutatott. Egyebek mellett a jogsértés súlyát és a jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatását együttesen értékelve a másodfokú bíróság részéről okszerűtlen mérlegelés nem volt megállapítható, ezért a sérelemdíj leszállításának nem volt indoka, nem sérült a régi Pp. 206. § (1) bekezdése és a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése sem.

[54] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett anyagi jogi és eljárási jogszabályoknak.

Záró rész

[55] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes részére a jogi képviselőével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával – a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan – , a 4/A. § szerint áfával növelten állapította meg.

[56] Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket, az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[57] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján az alperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[58] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.
Budapest, 2022. június 15.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírószági ügyintéző

HM